

Rerum Naturalium Fragmenta No. 60

<i>Szemere László: A csiperke- gombák – Psalliota</i>	3
<i>Szemere László: A harmatgombák - Stropharia</i>	7
<i>Szemere László: A kénvirág- gombák – Hypholoma</i>	11
<i>Szemere László: A sötétspórás gombáink</i>	17

Budapest
1928

.

Rerum Naturalium Fragmenta

Szemere László szerkesztése:

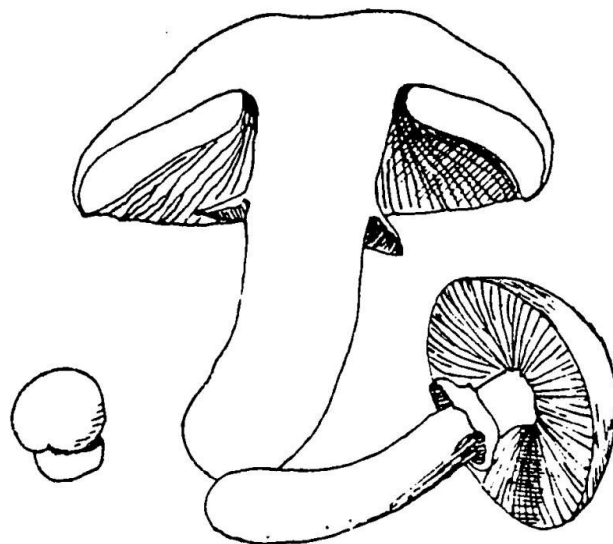
Budapest II., Debrői-u. 15

A csiperkegombák – Psalliota.

Írta: Szemere László.

A tőkegombákról írt cikkemben felsoroltam azokat a nemeket, amelyekben gyanús fajok fordulnak elő. Aszerint most a hagymatönkű gombák (*Inoloma*) ismertetése lenne soron. De ezek között csak egy gyanús fajról tudok. (A lila hagymatönkű gomba – *Inoloma traganum* Fr.) Emiatt e kevésbé ismeretes nem ismertetését most mellőzöm, annál is inkább, mert csak több más genusnak (Pókhálógombák stb.) párhuzamos ismertetése kapcsán tudnám őket kellőleg jellemezni.

A csiperkegombák rendszertani helyzetét a harmat- és a kénvirággombák (*Stropharia*, *Hypholoma*) egyidejű ismertetése kapcsán fogom ismertetni, azaz röviden összefoglalom közös, majd meg elütő jegyeiket.

Csiperke *Psalliota*

Mindhárom nembeli gombáknak bíbor-barna a spórája. Lemezeik nem lefutók. Gyűrűjük a csiperkékének fejlett, mindig észlelhető, a harmatgombáknál elszakadozó, vékony s így nem mindig észlelhető, végül a kénvirág gombáknak ritkán van gyűrűjük, hanem a fiatal példányok kalapszéle s a tönk között pókhálószerű fátyol feszül, amely olykor mint megszínesedett szösz észlelhető később, a kinőtt gomba tönkjén. Míg az előző két nembeli gomba földön termő (1-2 harmatgomba kivételével), addig a kénvirággombák zöme korhatag fatönkökből nő ki.

A fenti jegyeken kívül a csiperkére jellemző jegyek még: tönkjük nem csöves (néha pudvásodó), olykor gumós, de soha sem hüvelyes; kalapjuk vastaghúsú, jóízű és jó szagú. E jegyek mellett azokat a példányokat, amelyeknek lemezei már megbarnultak, illetve megfeketedtek, igen könnyen felismerhetjük.

A fiatal csiperkegomba (vulgó: sampinyon) lemezei gyakran egészen világos színűek, mikor is egyes őzlábgombához (*Lepiota*) vagy galócához (*Amanita*) hasonlíthat, de ha csak a kalapokat észlelhetjük (pl. azért, mert a gyűjtő levágta azokat a tönkökről), akkor ezeken kívül. még igen sok másféle gombához is, miért is a fiatal csiperkéék gyűjtésénél fokozottabban figyeljünk, főleg erdőben, hol azonos helyen a gyilkos galóca is felbukkanhat.

A csiperkéék mind jó ehető gombák, azonban egy faja leforrázás nélkül sok embernek megárt. Ez a *réti csiperke* (*Psalliota pratensis* Schff.)

„Gasztronómiai” szemüveggel nézve ügyünket, elég lesz, ha csak a nemig határozzuk meg őket, azaz eldöntjük, hogy csi-

perkével van dolgunk. Ezért a 14 honi csiperke leírását és felsorolását mellőzöm, s csak a fent jelzettel foglalkozom itt, hogy arra gombakedvelő olvasóim rá tudjanak olvasni.

K. Fehér vagy szürkés, sima, majd pikkelyes, sőt fölrepedező. Az idősebb gomba barna foltos lehet. Igen tömör húsú. (A többi csiperkénél keményebb.) 8 cm-nél ritkán nő nagyobbra.

B. Világosszürkéből (fehéresből) igen lassan, csak 1 hét múlva sötétedő, rózsaszín átmenet nélkül. (A többi csiperkéé hamar rózsaszínesedő.)

T. Egyszerű csüngő gyűrűje van. Fehér, csupasz. Alul kissé gumós, de legalábbis kiszélesedő.

Íze, szaga kellemes. Májustól őszig terem, udvarokon, réten, de olykor erdőben is.

A csiperkékről lévén szó, félemlíthetem azt, hogy egyik faja jól termesztethető. (Közönséges csiperke – *Psalliota campestris* L.) Pincében (vagy más, 14 C foknál nem hidegebb helyiségben) egész éven át termesztethető, a szabadban csak májustól novemberig teremhet. Lehet spárga vagy eper stb. ágyásában köztes terménynek is felhasználni.

A többi jó csemegegombának a termesztése még nincsen kitanulmányozva. De nem ez most sorozatos cikkeimnek a tárgya; lássuk a következő, immár gyanúsabb társaságot.

(*A Természet.* – 24. (1928) 15-16., p. 135)

A harmatgombák - *Stropharia*.

Írta: Szemere László.

Jegyeiket fentebb kellőleg körvonalaztam, ahhoz pótlólag még azt írhatom, hogy a harmatgombák közepesnél kisebb gombák. A zöld harmatgomba olykor korhatag fatuskón is nő, ettől eltekintve harmatgombáink a földön, mezőn, erdőn teremnek.

A legtöbb szerző ártalmatlanoknak tartja őket, azonban Ricken („Die Blätterpilze”) nagyon sok fajtát megbélyegzi a gyanús („Verdächtig”) kifejezéssel, egy fajt pedig Quelet után mérgesnek tart.

Hazai adatom nincsen a mérgeességükre vonatkozólag. Mindenesetre óvakodnunk kell a harmatgombáktól, emiatt aztán célszerű velük megismerkedni. Rossz íz vagy szag, sajnos, nem árulja el ártalmasságukat.

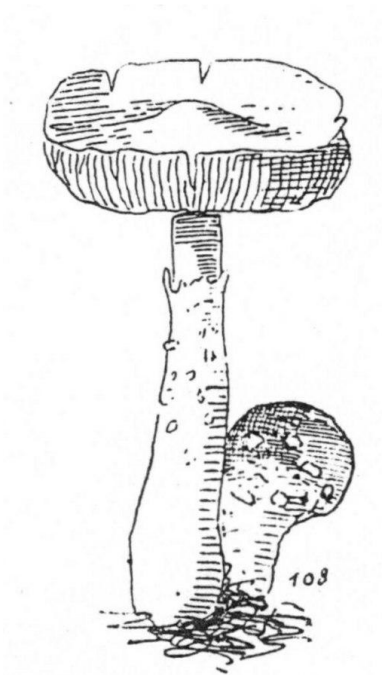
Összesen is csak 11 harmatgombánkat kulcs mellőzésével csak egyszerűen nagyságrendben sorolom fel, megjegyezvén, hogy az 5., 7., 8., 10. és 11. szám alattiaknak a spórája nagyobb 10 mikronnál, az 1., 3. és 4. számúaké pedig kisebb.

1. Zöld *harmatgomba*, *Stropharia aeruginosa* Curt. K. A friss gomba nyálkás bevonatú, rézrozsdaszínű, a száraz gomba fénylő, színe ekkor már sárgás-barnás. 3-11 cm átméretű.

B. Zöldes, majd barna, bíbor-barna, tönkhöz nőtt.

T. Lefelé sötétedően zöld. Korpás, letörölhető gyűrűje felett zöldes-fehér. Húsa piszkosfehér. Szeptembertől decemberig terem,

néha korhadó fán is. Némely író kitűnő csemegegombának tartja, Ricken szerint gyanús!

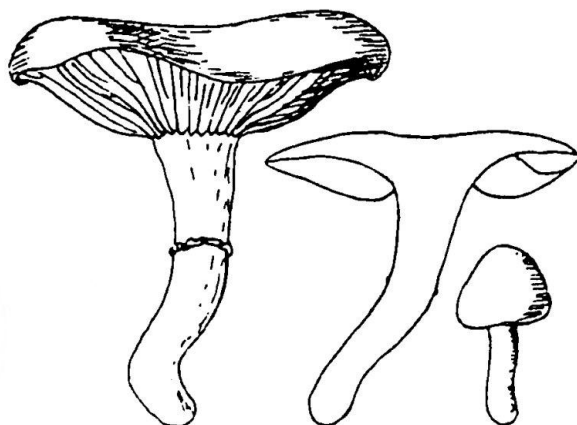
Zöld harmatgomba *Stroph. aeruginosa* Curt.

2. *Fakó harmatgomba*. *Stropharia spintriger* Fr. Világos sárgásbarnás kalapja 8 cm-ig nő. Harangalakú, majd szétterülő, pereme behasadozó. Tönkje karcsú, alul bunkós, csöves, fehér. Gyűrűje is fehér. Lemeze csokoládébarna.

3. *Sötét-lemezű harmatgomba*. *Stropharia melasperma* Bull. K. Piszkosfehértől barnáig. Olykor ragacsos, de szárazon alig fénylő, inkább felrepedezésre hajlamos. 3-6 cm átmérőjű. Lemezei lilás-szürkésbarnák, utóbb egészen elbarnulók. Tönkje 4-6 cm magas, 6-10 mm vastag, piszkosfehér, de a lehulló spóraportól foltosodó. Ilyen a könnyen elfoszló, vagy a tönkhöz tapadó gyűrűje is. Húsa sárgásba húzó, íze és szaga kellemetlen. Állítólag mérges.

4. *Sárga harmatgomba*. *Stropharia coronilla* Bull. Világossárga kalapján kívül még az alacsony tönkjéről s vékony, cakkos, si-

mulékony gyűrűjéről ismerhetjük fel. Húsa fehér, különleges íze nincs, szaga a retekre emlékeztető. Erdei tisztásokon, réteken, kertekben szórványosan terem tavasztól őszig. Ezt is ehetőnek tartja több író, míg Ricken gyanúsnek tartja.

Sárga harmatgomba
Stropharia coronilla Bull

5. *Pikkelyes harmatgomba*. *Stropharia squamosa* Fr. Ez sötétebb sárga, világosabb körkörös pikkelyekkel. 3-6 cm nagy. Hazslinszky felsorolja a magyarországi gombák között, de a faj azonossága (a talált gombáé t. i.) vitás s így előfordulása kétes. Tönkje ennek a gombának 15 cm magas is lehet. Szagtalan, jóízű, de gyanús gomba.

6. *Tág-csőves harmatgomba*. *Stropharia hypsipus* Fr. Barna, pereme barázdás. Tönkje ugyancsak megnyúlt, 1 cm vastagság mellett 16 cm magas is lehet. Erdőtalajon ősszel nő.

7. *Bimbó harmatgomba*. *Stropharia mamillata* Schlz. Kalapján hegyes púp van. Húsa igen vékony. Eleinte félgömb alakú, majd szétterülő. Halvány fakó, bimbója sötétebb sáfrányszínű. 3-6

cm átmérőjű. Tönkje 5-8 cm magas, 5-10 mm vastag. Fehér, barnás árnyalattal.

8. *Törékeny harmatgomba*. *Stropharia thrausta* Schlz. Fahéj- vagy narancsszínű. Siklós, sima, nem barázdált. 2·5-5·2 cm. Lemezei fekete-szürkék, gyéren állók, szélesen a tönkhöz nőttek. 24 cm-t is megütő tönkjén a gyűrű jó mélyen van a kalap alatt.

9. *Kopott harmatgomba*. *Stropharia phaeosperma* Fr. Egy változatát találta ugyancsak Schulzer, de mivel a spórának a méreteit nem közli, azért bajos most már eldönteni, hogy nem-e csak a sárga harmatgomba fakult példányát írta-e le.

10. *Tehénganék-gomba*. *Stropharia stercoraria* Fr. A 2-4 cm átméretű, citromsárga színű, 10 cm-nél magasabb tönkű gomba seregesen nő különféle ganéjon; de leginkább a »napon sült máln«.

11. *Félgömbalakú harmatgomba*. *Stropharia semiglobata* Batsch. Ez is hasonló színű és nagyságú s ha lehet, még cingárabb gomba s ugyancsak ganéjon is nő, de az erdő-mező talaján is.
(*A Természet.* – 24. (1928) 15-16., p. 135-136)

A kénvirággombák - *Hypholoma*.

Írta: Szemere László.

A fenti két nembeli rokongombáktól vékonyabb kalaphúsa s még mülékonyabb gyűrűjük által különböztethetők meg, eltekintve attól, hogy leginkább korhatag fatönkön, csoportosan teremnek.

A közönségesebbjei csípős ízűek. A nem csípős ízűek között 1-2 ehető fajról is megemlékezhetem. Halálosan mérges kénvirággombáról nem tudunk. A sárgás-vörhenyes színűek a lánggombákhoz (*Flammula*) hasonlíthatnak, de azoknak a spórájuk legfeljebb rozsdás barna, szóval nem oly sötét, mint a kénvirággombáké.

Miután kénvirággombánk nincs túl sok, azért két csoportra osztva s azokon belül nagyságrendbe szedve fogom őket ismertetni. Az első csoportbelieknek nincs rossz ízük, míg a többiek íze vagy utóíze csípős, vagy legalábbis fanyar.

I. A nem rosszízű kénvirággombák.

1. *Könnyező kénvirággomba*. *Hypholoma lacrimabundum* Bull. K. Szürkés- vagy rozsdás barna kalapja molyhos-nemezes, vékony húsú, harangalakú, majd lapos. 6-10 cm átmérőjű. Lemezei hússzínűek, majd barnák, végül vöröses feketék, mely szín a lemezeiből kiváló nedvességtől ered. Neve is innen származik. 7-14 cm magas s 7-15 mm vastag tönkjén gyűrűszerű duzzadás van, mely alatt a tönk sötétebb s ugyancsak szálás-pikkelyes.

Húsa fehéres-barnás, szaga kevés, íze kissé fanyar. Ricken szerint gyanús gomba. Budapesti adatom szerint kevésbé gondos szedők ártalom nélkül fogyasztották s így talán azt írhatnám, hogy leforrázva ehető. Máskülönben közönséges, főleg tarlókon, utak mentén s így hamar találkozik vele a gombagyűjtő.

2. *Réti kénvirággomba*. Hyph. Candolleum Fr. Fehér, közepe felé sárgásbarna, peremén olykor a fehér fátyol maradványai láthatók. Jellegzetesen törékeny, sőt a tetején gyakran lyuk reped rajta. 3-8 cm nagy. Eleinte világos lemezei rózsaszínen át megbarnulnak. Tönkje fehér, szálakra foszló, csöves s kissé magasabb is lehet 8 cm-nél. Íze, szaga jelentéktelen.

Ez a kénvirággomba ehető, a kezdők néha csiperke helyett szedik. Réteken, kertekben stb. mindenütt igen közönséges, csak éppen az erdőben nem nő. Leginkább a földön terem.

3. *Ráncos kénvirággomba*. Hyph. elaeodes Fr. Bőr-sárga, durván ráncos kalapja harangalakú, majd lapos s 4-6 cm nagy. Lemezei zöldes-olajbarnák, nyirkosodók. Húsa sárgásbarna, íze enyhe.

4. *Gesztenyebarna kénvirággomba*. Hyph. hydrophilum Bull. Gesztenyebarna kalapjának a pereme halványabb s ott szövedékszerű szegése van. 2-5 cm átmérőjű. Lemezei hús-vörösből csokoládébarnára színeződnek. Tönkje halványbarnás, selymes, csupasz s ha a gomba fatönkön nőtt – rövidebb, ha földön, akkor – hosszabb s 3-6 mm vastag. Szagtalan, jóízű, de gyanús gomba.

5. *Fehér-fátyolos kénvirággomba*. Hyph. appendiculatum Bull. Sárgásbarna-kávébarna, eleinte cafatos, majd síma, gyengén

ráncos kalapja 2-5 cm átméretű. Lemezei bíbor-szürkék. Tönkje fehér, selymes, egyenetlen, hullámos, olykor gyűrűs. Csöves. Szaga jellegzetes, íze kissé összehúzó, állítólag ehető. Lomberdő hulladékán, leginkább földön terem.

6. *Halvány kénvirággomba*. Hyph. Mikói Schlz. Halványsárga, 2-3 cm átméretű, mohával benőtt fenyőtuskókon termő gomba.

7. *Gyertyán kénvirággomba*. Hyph. Carpini Betuli Schlz. Még kisebb, világos bőr-barna, igen széles lemezű gomba. Szaga kellemetlen, íze jelentéktelen. Gyertyánfatuskókon nő.

II. A rosszízű kénvirággombák.

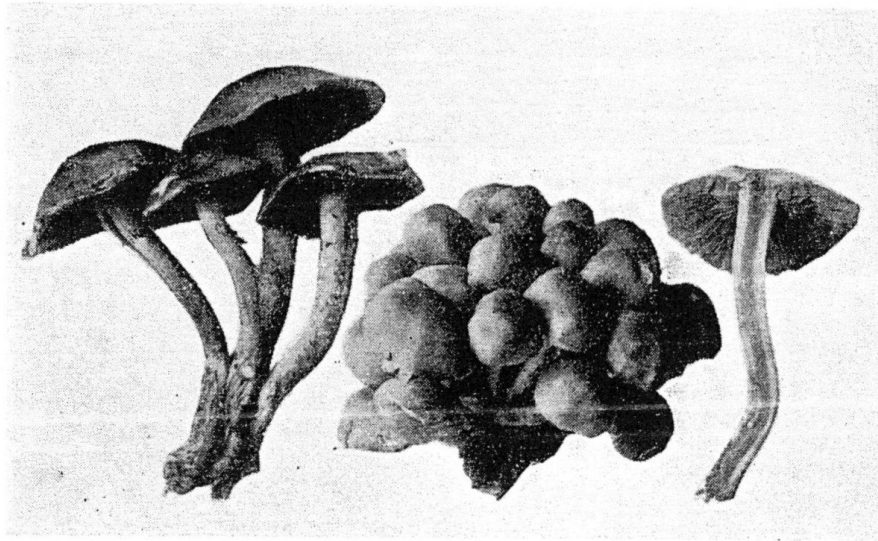
1. *Bűdös kénvirággomba*. Hyph. epixanthum Fr. Halványsárgától narancssárgáig színezett kalapja 4-10 cm nagy. Sárga lemezei megbarnulnak. Íze is, de különösen a szaga igen kellemetlen. Fatuskókon nő, fenyvesben is.

2. *Hosszú-szárú kénvirággomba*. Hyph. cascum Fr. Piszkosfehér vagy sárgásbarnás. Tönkje 20 cm-nél hosszabb is lehet, de csak 2-4 mm vastag.

3. *Vörhenyes kénvirággomba*. Hyph. sublateritium Fr. Csoportosan terem korhatag fatuskókon, vagy olyan helyeken, ahol fa elkorhadt, a földön is. Kalapjainak széle testszínű, azután a közepe felé vörösbarnába húzó. 4-8 cm átméretű. Tönkje is olyan színű s 8 cm magas s 1 cm vastag lehet. Húsa kesernyés s bár némely szerző ehetőnek tartja, bizony csak ártalmas, ha nem is túl mérges.

4. *Fehér kénvirággomba*. Hyph. leucotephrum Bk. Kissé kisebb s vékonyabb, de fehér- – legfeljebb szürkén felhőzetes – foltos, alig csípős ízű, gyanús gomba. Gyepes helyeken, de tuskók közelében is nő.

5. *Közönséges kénvirággomba*. Hyph. fasciculare Huds. A 3. számúhoz hasonló, de inkább kénsárga, azonkívül rendesen kisebb is. Termőhelye is azonos, íze, szaga ugyancsak rossz s legalábbis élvezhetetlen, bár sokan mérgesnek is tartják.

Közönséges kénvirággomba. Hyph. fasciculare Huds

6. *Fenyő kénvirággomba*. Hyph. Capnoides Fr. Ez is citromsárga, íze kissé keserű, de fenyőtönkökön terem.

7. *Zöldebarna kénvirággomba*. Hyph. dispersum Fr. Sárgás-, vagy zöldebarna, ugyancsak kúp- vagy harangalakú, 2-5 cm nagy gomba. Íze kissé kesernyés.

8. *Torz kénvirággomba*. Hyph. molochinum Schlz. Eleinte félgömb alakú, majd szétterülő, sötét vörösbarna kalapjának oly-

kor hirtelen kiemelkedő púpja van. Íze édeses, de kesernyésbe hajló.

(*A Természet.* – 24. (1928) 15-16., p. 136)

A sötétspórás gombáink.

Írta: Szemere László.

Hogy a sötétspórás gombák között mykofil olvasóim eligazodhassanak, ahhoz szükséges, hogy »A Természet« f. év februári számának 25. oldalán közölt táblázatot ismét elővegyék.

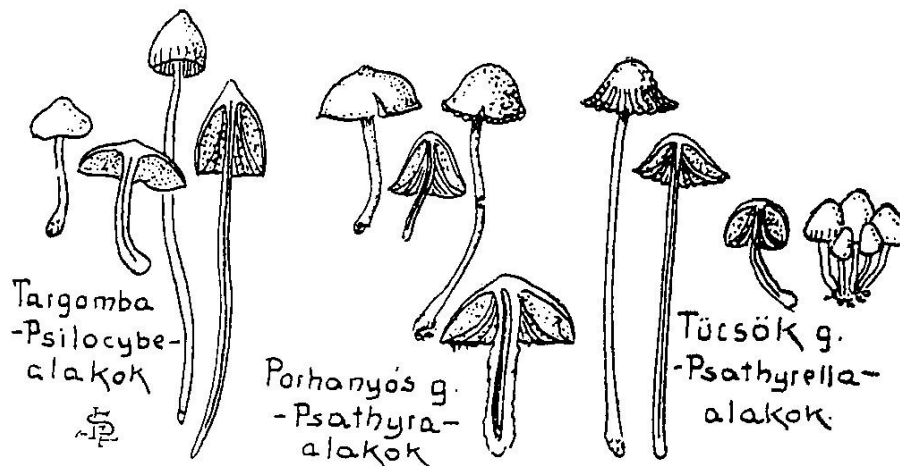
A kénvirággombák – *Hypholoma* – ismertetésével a XLVIII.-ik nemig jutottunk el. Ezek a Targombák – *Psilocybe* – lennének, amelyek, valamint LIII.-ig a többi nemek is, már mind igen sötét spórájú gombák. Az L.-ik nemtől kezdve felsorolt négy csoport gombái tulajdonképpen már fekete spórások volnának teoretice, tekintettel azonban a lehető, különböző kaliberű kritikákra, óvatosnak kellennem s nem hallgathatom el, hogy e sötét társaság 1-1 alakja nem méltatja a rendszertani kíváncsú rendet s bizony csak barna a spórája.

Láthatjuk a nem fehér spórás lemezesbélésű gombák meghatározó táblázatából, hogy ezek a gombák túlnyomórészt apró gombák. Ezért a gyakorlat szempontjából jelentéktelenek.

Mérgeket nem ismerünk közöttük, de hogy tényleg nincs-e, vagy egy mérges a soraikban, azt nem tudjuk. A gasztronómiai gombákat a »kicsire nem nézünk« állásponttal bírálja el a gombász s így csak a tintagombák meg a nyálkás gombák nagyobb alakjait méltatja figyelemre. Azok szerencsére mind ártatlanok s így az egészen sötét spórás gombákat a jóindulatú gombák közé sorozhatjuk.

Hogy e két utóbbi nemmel már most jól megismerkedhessünk, a körvonalazott sötét spórás gombákat, illetve nemeket egymással párhuzamban fogom ismertetni.

Elsők a sorban a Targombák - *Psilocybe*. Ezeknek bíbor-barna a spóraporuk, a spórájuk pedig jellegzetesen sima. Közepes, de inkább apró gombák, nem lefutó lemezekkel.

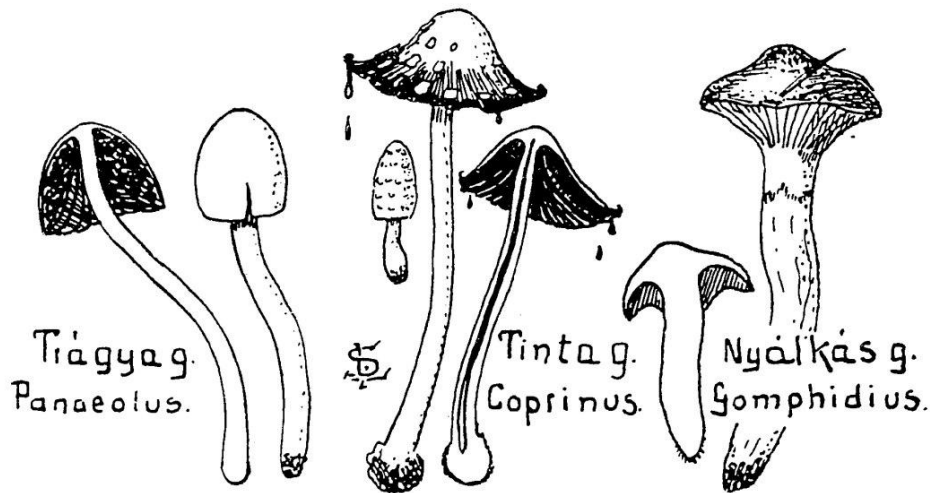
A közös, vázlatos rajzon mutatom be alakjukat a Porhanyós meg a Tücsök-gombákkal együtt. Láthatjuk, hogy egymáshoz meglehetősen hasonlóak. De hasonlítanak a már hivatkozott táblázat XXIX, XXX, XXXIV, XXXVI. sz. alatti nemeihez is.

Éppen ezért kell megfigyelni a spórapor színét. Azoknak ugyanis világosabb a spóraporuk! A fehér spórás gombák közül egészen ilyen alakjuk van a Kígyógombáknak – *Mycena* – és a Fülőkegombák – *Collybia* – egy részének is.

A spórapor színénél fogva megtehetjük tehát a kellő elrendezést a teméntelen sok efféle apró kúp alakú gomba között is.

A Tücsökgombáknak - *Psathyrella* - már egészen fekete a spóraporuk. A Porhanyógombák - *Psathyra* - mint nevük is mutatja,

porhanyósak, igen törékenyek. Mindhárom csoport gombái csöves szárúak. Ezt azért jegyezzük meg, mert ezáltal is fognak különbözni a tömött tönkű Trágyagombáktól – Panaeolus.

Ezek is túlnyomórészt fekete spórás gombák, ezeknek széles lemezük szürke foltos, nem lefutó, azért igen hamar felismerhetjük őket. Tömött tönkjüknél fogva a Nyálkásgombákat – Gomphidius – is hamar felismerhetjük, azonban azok lefutólemezű, vaskoshúsú gombák, melyek fekete spórájuktól eltekintve a Csigagombákkal – Limacium – állanak igen közeli rokonságban. A tönk tömötségénél is elébe óhajtok vágni a kritikusoknak. Az „nem gilt” ha a gomba tönkjébe a légyálcák rágnak üreget! Gyakori eset, hogy ezek a kukacok kieszik a gomba belsőjét annyira, hogy az végül egészen üreges lesz. Néha a tönk, már t. i. a tömött, meg is pudvásodik, akár a hónapos-retek. Mindezek a jelenségek a rendesen, szabályosan csöves gombák (Ózláb-gombák, tintagombák stb.) tönkjének csövességével nem tévesztendő össze.

A trágyagombák is túlnyomórészt apró gombák s ezért, de meg azon ominózus tulajdonságuk miatt is, hogy leginkább különféle állati trágyán teremnek, nem szokták őket fogyasztani.

Hát ilyen szeszélyes az emberi gusztus. Az ugyancsak trágyán tenyésztett csiperkegomba már udvarképes, megehető a snepf meg a fenyőrigó cakk und pakk, de az ártatlan Panaeolusok nem. Tulajdonképen persze, ugyanezen oknál fogva nem is állíthatjuk, hogy tényleg ártatlanok-e? Se mérgeset, se jót nem tudunk hát közöttük.

Már a Tintagombák – Coprinus – nagyobb fajai, mint írtam, mind ehetőek. Nemcsak hogy ehetőek, de a legzsengőbb csemegegombák. A nagyközönség egy előítélet miatt nem ismeri őket, mint ilyeneket.

A népies mende-monda a csöves szárú gombákat általában mind mérgeseknek tartja. Hát még az ilyen tintává szétfolyó gombákat!

A tintagombák ugyanis, ha megöregedtek, tintává folynak szét. Előbb csak megbarnulnak, majd megfeketednek s azután a kalap szélénél kezdve mintegy saját fekete könnyözönükbe fülnek. Ez a megtintásodás oly kiadós, hogy régebben csináltak is tintát a nagyobb fajokból. (Némely tintagomba »sztrájkol«, azaz nem folyik tintává, ezek átmenetet képeznek a tücsökgombákhoz!)

Úgy készült a gombatinta, hogy az érett gombákat porceláncsészébe tették s mikor már azok szétfolytak, a szilárdan maradt darabkákról leszűrték a levet, amely egy pár csepp szegfűszegolajjal konzerváltatott. Fajok szerint barna vagy fekete az ilyen tinta s a spóravizsgálat által utólag is meg lehet mondani az írásról, hogy minő tintagombából készült tintával lett az írva.

Volt azonban az ilyen tintának egy hibája is és pedig az, hogy használat előtt mindig fel kellett rázni.

De ez már a múlté, a modern gyáripár egyenletesebb s olcsóbb tintát állít elő s csak kuriózumból csinálunk olykor-olykor tintagomba-tintát, hogy az ősi recipék megbízhatóságaért helyt állhassunk.

Ételle persze csak a még el nem tintásodott, egészen világos lemezű gombákat lehet felhasználni. Kezdetben ugyanis a lemezek még fehérek, de az alsó csücskük hamar rózsaszínesednek, majd hús-vörösek, barnák, végül feketék lesznek, felfelé terjedőben, hogy aztán az egész lemez elfeketedve álljon előttünk.

A trágyagombák azáltal is különböznek a tintagombáktól, hogy lemezeik nem lesznek egészen feketék, hanem szürke-fekete-tarkák s nem is folynak szét tintává.

Míg a tintagombák lemeze fehér, tehát míg a gomba fiatal, addig azok fel is használhatók a konyhán. Azután sem mérgesek, de hát kinek lenne gusztusa tintalevest enni? Mivel a gombák megfeketedése aránylag hamar bekövetkezik, azért ezek nem is piacképes gombák. Csak a termőhely táján s késedelem nélkül fogyaszthatók. Szárítani ugyan lehet a még egészen világos tintagombákat, ha apróra vágdalva, elég gyorsan tesszük ki a hőnek, amely azonban 45-50 foknál több nem lehet. De a szárított tintagombát csak egészen száraz helyen lehet eltenni, mert a nyirkosság hatására megindul az eltintásodása.

Mivel némely faja csoportosan terem, azért kiadós is lehet, a nagyobb, olykor tyúktojásnyi ráncos tintagomba – *Coprinus*

stramentarius Bull. pedig eléggé szapora is. Talán ez az egyetlen fajta tintagomba, amit néhol meg mernek enni.

Míg fiatal, kúpos kalapja alig vastagabb megnyúlt száránál, ezért népiesen ilyenkor »spárgagomba« a neve. De van is olyan finom, mint a spárga.

A 3-4 nagyobb tintagombánk udvarokon, kertekben, sőt fővárosunk járdái mentén (a fatöveknél!) is elég közönségesen megjelennek, néha évente kétszer is, szóval érdemes velük megismerkedni. Amint látjuk, könnyű a felismerésük.

A fekete spórás gombák utolsó neme a Nyálkásgombák - Gomphydus. Ezek nyálkás kalapú gombák s így rendesen fenyőtű, vagy moha tapad rájuk. Vaskos húsúak, lemezük lefutó s ezért minden más gombanemtől azonnal megkülönböztethetők.

Csak 6-7 faja fordulhat elő Magyarországon, de csak kettő mondható közönségesnek. Mindkettő – a barna, meg a narancsszínű nyálkásgomba – (Gomphydus glutinosus és viscidus) fenyveserdőben terem s jó ehető gomba.

Jellemző rájuk – de a többi nyálkásgombára is – hogy a tönkjük alul sárga, főleg a belsejében, amit akkor észlelhetünk szépen, ha a gombát kettévágjuk. Ezért »Gelbfüszler« a neve sógoréknál.

Rajzunkon jobbról az utolsó gomba a narancsszínű nyálkásgombát tünteti fel. Az egészben rajzolt gomba tönkjén felül kisszerű övet észlelhetünk. Ez a fiatal gomba fátyolának a maradványa. Ezeknek a gombáknak ugyanis fiatalon egy fátyol feszül

ki a kalapjuk széle és a tönk között. Később a fátyol zöme elenyészik, csak kevés, spóraportól festett szálacska marad vissza a tönkön, de az is letörölhető onnan.

A narancsszínű nyálkásgomba a budai hegyvidék fenyveseiben eléggé közönséges. Az ennél nagyobb (10 cm-ig növvő) barna nyálkásgomba csak a magasabb hegyvidéki erdőkben érzi jól magát, Csonkamagyarországon alighanem csak Sopron vidékén terem. Más helyről még nem kaptam. (A Növényélet- és Kórtani Állomás gombászati osztályára újabban ugyanis sokfelől küldenek gombát meghatározásra.)

Közönséges a Csíki-havasokon s bizonyára más kárpáti magas hegységben is.

(*A Természet*, vol.24, 1928, no.21-24, p.192-193)